

anden Maalestok overfor Statsarbejdet end overfor almindeligt Arbejde. Det er nemlig saaledes, at naar Arbejdet udføres her i Landet af private, skal den private Fabrikant betale Indførelsestold af de Raamaterialier, han bruger til Arbejdets Udførelse, hvorimod der, naar Staten indfører færdigt Arbejde, saavidt mig bekendt, ikke betales Told deraf. Altsaa Tolden af Raamaterialierne maa under alle Omstændigheder fradrages i den Pris, som Staten betaler for udenlandske Arbejder, naar man vil sammenligne den med, hvad indenlandskt Arbejde koster. Men hertil kommer endvidere, at der maa tages Hensyn til de Fornødenheder, som Arbejdere, der udføre Arbejdet, naar det udføres her i Landet, forbruge. Ganske vist forbruge de ikke en stor Mængde Livsfornødenheder, thi desværre er Arbejdernes Kjøbeevne ringe, saa at de ikke ere i Stand til at bruge Livsfornødenhederne i det Omfang som ønskeligt var, men de forbruge dog en Del, og ogsaa af de Livsfornødenheder maa der betales Told, og denne Told gaar ogsaa i Statens Kasse, saa at den maa fradrages, naar man vil opstille en Beregning over, hvorvidt udenlandskt Arbejde er billigere end indenlandskt.

Men saa er der ogsaa en anden Ting, jeg vil lægge særlig Vægt paa, for jeg tror ikke, vi ere færdige ved at fremhæve de to Punkter, jeg har nævnt, naar vi ville se, hvad der for Staten spares ved at lade Arbejdet forfærdige i Udlandet. Man maa nemlig se, at ved Arbejde her i Landet — og det er selvfølgelig ogsaa Tilfældet i andre Lande — er der stedse større Tilbud end Efterspørgsel, og som Følge deraf bevirker det, at man formindsker Arbejdsmængden, en forøget Arbejdsløshed. Det vil altsaa sige, at man bevirker, at en stor Mængde Mennesker ikke ere i Stand til at ernære sig selv ved deres Arbejde, og folgelig, da de ikke kunne leve uden at have noget at leve af, maa de støttes paa en eller anden Maade, og det er i Almindelighed Fattigvæsenet, der kommer til at støtte dem. Ved at formindste Arbejdsmængden her i Landet bevirker man altsaa tillige, at Fattigvæsenet faar større Byrde, altsaa en Udgift for Samfundet, og denne Udgift maa ogsaa tages med i Betragtning, naar man vil bedømme, hvorvidt udenlandskt Arbejde er billigere end indenlandskt. Saa er der endnu et Punkt, som jeg maa henlede Opmærksomhed paa, og det er det, at, selv om man ved at regne alle disse Poster sammen kom til det Resultat, at udenlandskt Arbejde dog er billigere end indenlandskt, saa kommer der en Ting til, som man ikke maa se bort fra, og det er den, at, hvad Staten er i Stand til at bi-

drage til det almindelige Velvære i Landet, bør Staten efter min Mening bidrage, og det staar Staten sig økonomisk særdeles godt ved. Nu er det en Kendsgerning, at jo mere Arbejde, navnlig jo mere vellønnet Arbejde, der kan skaffes til veje, desto større Kjøbeevne vil der være hos de store Masser af Befolkningen, og desto større Omsætning, desto større almindeligt Velvære vil der ogsaa være, saa at jeg mener, at selv om man ved at regne de Poster sammen, som jeg har nævnt, vilde komme til det Resultat, at det udenlandskt Arbejde dog var noget billigere, saa er det aller sidste tilstrækkeligt til at vise, at man bør lægge Vægt paa, at Statens Arbejde udføres her i Landet for derigennem at bidrage til det størst mulige Velvære, den størst mulige Omsætning og de bedst mulige økonomiske Forhold i Landet. Jeg erindrer, at der ved en tidligere Lejlighed har været talt om dette Spørgsmaal her i Tinget, og jeg erindrer tillige, at der blev gjort gældende, at Staten ikke havde det fornødne Materiel til sin Raadighed og heller ikke ansaa det for tjenligt for sig at anskaffe det. Det er da ganske mærkeligt, at man netop i disse Dage, hvor der udføres et meget stort Statsarbejde, ser, at en privat Entreprenør ikke viger tilbage for at anskaffe sig et saa kostbart Materiale som en stor Dampmøllemaskine, og naar en privat Entreprenør ikke viger tilbage for at anskaffe sig et saadant Aktiv, tror jeg heller ikke, at Staten bør vige tilbage for de Omkostninger, som det vil medføre at skaffe sig det fornødne Materiel, særlig naar der er Tale om at anlægge Jærnbaner. Thi Sagen staar for mig saaledes, at vi komme til at bygge et betydeligt større Antal Jærnbaner end dem, Staten nu er i Besiddelse af, og at Jærnbanenættet her i Landet vil blive udvidet i ganske betydelig Grad. Og da Jærnbanenættet her i Landet ikke er ringe i Forvejen, mener jeg, at det kan betale sig for Staten at skaffe tilveie alt, hvad der hører til Jærnbanenættets Udvidelse, hvad enten det saa bestaar i Værksteder eller andet Driftsmateriel, og at Staten ogsaa bør gøre det. Og saaledes ogsaa med Hensyn til de tekniske Kræfter, om hvilke jeg har hørt den Bemærkning fremsat, at de ikke staa til Statens Raadighed i tilstrækkelig Udstrækning. Jeg tror, at Staten i den Henseende er betydelig heldigere stillet end de private Entreprenører, og naar disse kunne paatage sig Udførelse af Statsarbejder og ikke vige tilbage derfor af Hensyn til, om der er tekniske Kræfter tilstede eller ikke, saa tror jeg heller ikke, at Staten bør gøre det, for de tekniske Kræfter staa vistnok til Statens Raadighed i langt større Udstrækning, end de staa til de private